

Badowska, Stanisława

Biblioteka Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego (1976-1979)

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 3, 493-495

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stanisława Badowska

BIBLIOTEKA OŚRODKA BADAŃ NAUKOWYCH
IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO
(1976—1979)

Informacja niniejsza stanowi ciąg dalszy poświęconego bibliotece OBN artykułu, opublikowanego w roku 1976¹. Przedstawiamy w niej podstawowe dane, będące kontynuacją podanych uprzednio. Specjalizacja zbiorów, działalność i zadania biblioteki pozostały bez zmian.

Rozwój i wykorzystanie księgozbioru przedstawiały się w omawianym okresie następująco:

Lata	Liczba wol. w dziale druków nowych (zwartych i ciągłych)	Liczba wol. udostępnionych w czytelni i wypożyczonych na zewnątrz	Liczba odwiedzin w czytelni
1975	32 565	10 345	2410
1976	34 138	16 624	3858
1977	35 410	17 937	4319
1978	36 589	20 211	4302
1979	37 628	19 744	4085

Liczby odwiedzin w czytelni i wypożyczeń wykazują w tym okresie gwałtowny skok, nie notowany poprzednio. O ile do roku 1975 potrzeba było dziesięciolecia, aby wykorzystanie księgozbioru wzrosło czterokrotnie, o tyle obecnie wzrosło ono prawie dwukrotnie w ciągu trzech lat (w roku 1978 — 195,4% liczby wypożyczeń z roku 1975). Liczba odwiedzin w czytelni wzrosła w latach 1975—1977 o 80%.

Możliwości usługowe biblioteki OBN w obecnych warunkach lokalowych osiągnęły w ten sposób pułap. Na niewielki spadek liczby odwiedzin w roku 1979 wpłynęły zamknięcie biblioteki od 11 do 30 czerwca tego roku z powodu skonstrum oraz krótkiej przerwy w czasie ostrych mrozów, kiedy to zdarzyło się również zalanie części zbiorów w magazynie bibliotecznym.

Nabytki biblioteczne utrzymywały się w omawianym okresie na wyrównanym, aczkolwiek niskim poziomie. Czynnikiem hamującym rozwój zbiorów jest zbyt niski budżet, przewidziany na zakup, a ponadto katastrofalny już brak miejsca w magazynie. Zakupiono jednak wiele cennych wydawnictw źródłowych i czasopism na aukcjach antykwarycznych (np. siedem roczników „Przewodnika Naukowego i Literackiego” z lat 1876—1903), uzyskano z wymiany sporo egzemplarzy „Biblioteki Warszawskiej” z lat 1845—1913, a z rąk prywatnych nabyto m.in. kopię maszynową pamiętników Karola Małłka

¹ S. Badowska, *Biblioteka Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1976, nr 4, ss. 585—596.

i zbiory Jana Kaweckiego ze Starych Juch (kronika wsi Stare Juchy, akta niemieckie z lat 1918—1941, materiały do historii szkolnictwa powojennego w pow. ełckim, 17 tezek pieśni ludowych z różnych części woj. białostockiego oraz nagrania pieśni i obrzędów i inne).

We własnej pracowni mikrofilmowej wykonano do zbiorów biblioteki ok. 34 tys. klatek mikrofilmów. Starano się uzupełniać w ten sposób przede wszystkim zasób czasopism, wychodzących na terenie b. Prus Wschodnich, zapełniać luki w ważnych wydawnictwach źródłowych oraz mikrofilmować i zatrzymywać do celów archiwalnych cenne czasopisma ze zbiorów własnych, nie nadające się już do użytku ze względu na stopień zniszczenia (np. „Gazeta Ludowa”, „Mazur”).

W omawianym okresie biblioteka pracowała w tym samym lokalu, użytko- skano jedynie dwa pokoje dla bibliotekarzy. Dzięki temu można było powiększyć liczbę regałów w magazynie i oddać do użytku własnych pracowników naukowych część czytelni, dotąd stanowiącą biblioteczne miejsce pracy. Pokoje bibliotekarzy wykorzystuje się równocześnie jako magazyn zbiorów specjalnych. W końcu roku 1976 w pomieszczeniach bibliotecznych przeprowadzono remont, w czytelni położono wykładzinę. Mimo to warunki korzystania ze zbiorów biblioteki były bardzo uciążliwe. Do końca roku 1978 magazyn biblioteczny zapełnił się całkowicie, a nowe nabytki ustawia się na podłodze, zmniejszając i tak wąskie przejścia między regałami. Nie zrezygnowano jednak z bieżących zakupów, nabytki opracowywano i kierowano do normalnego użytkownika.

W tych warunkach biblioteka OBN — w sierpniu 1980 roku — kończy działalność w starym lokalu. Siedziba Ośrodka — Dom Polski — jest już odbudowana, we wrześniu nastąpiła przeprowadzka i przeorganizowanie całej działalności biblioteki. W nowym lokalu przewidziano dla biblioteki trzy czytelnie, oddzielną wypożyczalnię i salę katalogową, a zbiory będą rozmieszczone na trzech kondygnacjach. Wymaga to zupełnie innej organizacji pracy i zapewnia dobre warunki czytelnikom. Konieczna jest oczywiście w tym celu również odpowiednia obsługa biblioteczna. Sytuacja kadrowa biblioteki w tej chwili jeszcze nie umożliwia podjęcia takich zadań. W omawianym okresie biblioteka otrzymała nowy — piąty — etat od 1 stycznia 1978 roku. Pozwoliło to na utworzenie od kwietnia 1978 roku jednoosobowego referatu bibliograficznego, zgodnie z istniejącymi od dawna planami i postulatami środowiska. W związku z tym podjęto współpracę z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną przy opracowywaniu bibliografii bieżącej Warmii i Mazur², rozpoczęto pracę nad bibliografią czasopism polskich Mazur, Warmii i Powiśla do roku 1945, sporządzono wykaz katalogów i bibliografii w zbiorach OBN, bibliografię zawartości „Komunikatów Mazursko-Warmińskich”³, kilka różnych bibliografii załącznikowych do druku, udzielano porad bibliograficznych i odpowiadało na kwerendy.

W dalszym ciągu jednak brak postulowanej od dawna obsługi technicznej i magazynowej, a działy merytoryczne również nie są dostatecznie obsadzone. Dla właściwego zorganizowania pracy w Domu Polskim potrzeba

² W omawianym okresie WiMBP wydała: *Bibliografię Warmii i Mazur 1971—1973*, Olsztyn 1976 (przypis 14 na s. 598 „Komunikatów Mazursko-Warmińskich”, 1976, nr 4, jest więc nieścisły) oraz *Bibliografię Warmii i Mazur za rok 1974*, Olsztyn 1977.

³ J. Minakowski, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”. *Bibliografia zawartości za lata 1957—1977*, Olsztyn 1979.

przynajmniej sześciu osób, zajmujących się wyłącznie gromadzeniem, opracowywaniem i udostępnianiem zbiorów.

Już przed otwarciem biblioteki w nowym lokalu konieczne będzie utworzenie księgozbiorów podręcznych czytelnicy (ogólnej, czasopism i zbiorów specjalnych) i opracowanie ich katalogów. Wobec znacznego wzrostu ilościowego księgozbioru od czasu zakończenia prac nad katalogiem rzeczowym (1968 r.), jak również jego polaryzacji tematycznej, potrzebny jest nowy taki katalog. Opracowano bardziej szczegółowy schemat i przeprowadza się obecnie od nowa klasyfikację i przeszeręgowanie kart w katalogu. Prace te należałoby przyspieszyć. Problemem stanie się również obsługa własnej Pracowni Reprograficznej (programowanie pracy i dostarczanie materiałów, przyjmowanie zamówień z zewnątrz, opracowywanie mikrofilmów). Pracownia ta znacznie zintensyfikuje swoją działalność, gdyż jej obsługa zmienia się już obecnie z ryczałtowej na etatową.

Wreszcie nowe obowiązki nakłada na bibliotekę OBN powołanie jej do Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Narodowy Zespół Biblioteczny powstał w 1978 roku z inicjatywy Biblioteki Narodowej, Biblioteki Jagiellońskiej i Ossolineum dla prowadzenia prac nad stworzeniem możliwie jak najlepszych i jednolitych warunków opracowania, konserwacji i udostępniania najcenniejszych dokumentów kultury narodowej na przestrzeni dziejów. Biblioteka OBN została doń powołana ze względu na unikalne zbiory, dotyczące regionu. Uczestnictwo w tym wielkim przedsięwzięciu jest dla biblioteki OBN wyróżnieniem i równocześnie zobowiązuje do nowych prac oraz nakładów finansowych, jak np. na tak przecież kosztowną konserwację zbiorów.

Sytuacja obecna stawia więc przed biblioteką OBN trudne i ambitne zadania. Realizacja ich zależy od wielu czynników, należy jednak za wszelką cenę dążyć do tego, aby ksiąźnica w Domu Polskim zorganizowana została funkcjonalnie jako wszechstronny warsztat pracy naukowej, otwarty ku przyszłości, zdolny zaspokajać potrzeby swoich użytkowników, a także wychodzić im naprzeciw.